

ACC. N:R M. 12598:1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Bengt-Arne Persson, Dagstopp
Härad: Torna Berättare: Pigvard Olsson, Alderdomshemmet
Socken: Stävie Berättarens yrke: jordbruks- och textilarb^{Skåne}
Uppteckningsår: 1952 Född år 1863 i Hög

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-7.
Majsjungning. s. 4.

Lu F 73.

När den nya tiden kom till bygden.

Handel. Den första affären i Furulund var Elna Perssons, Arvids, som vi sa. Det fanns en man som gick till Teckomatorp och köpte brännvin, och han hette Johan Jacob. Det fanns en man, som hette Per Persson, och som alltid kom och köpte konjak. Han lämnade sin flaska på fm. och om em. kom han och hämtade den igen. Men han betalade sällan. Johan fann då på, att han skulle lämna märken (bara för att komma på P.P., ~~som~~ ~~aldrig~~, som aldrig betalade. Det fattades alltid en liter konjak varje dag. Dock var detta bara för att skrämma P.P.) Så när P.P. kom en dag för att hämta sin liter, så frågade Johan efter märket: brunt lädermärke för konjak och vitt för brännvin. Men P.P. hade inget, och då sa Johan: "Jaså, då är det du, som inte betalt", och alltsedan den dagen har han fått heta Per "Konjak".

Stomparännan - namnet efter en stamp, som skulle ha legat på Ljungen.

Slanabäck. Här fanns en vattenmölla. Det var Nils Persson, som ägde den.

Fiske. Den här på Ljungen, som fiskade mest i ån var Jon

Månsson. Det var kastgarn och "o". Förr i tiden hade Högs-
mölla mycket med synin. När de dog kastade man ut dem i vattnet.
Där de stannade blev det sedan ett bra ålfiske. Båtarna, som
man hade, var i allmänhet flatbottnade.

—
2.

—
Interiörer. Jag minns, att i stugan (stuan) var det bara kal-
kade väggar och i sängarna bara båshalm.

—
Nattvakt i Lackalänga minns jag, att de har talat om, att
det fanns.

—
I Örtofta hade man också vakt vid slottet eller borgen. Här
skulle han blåsa från kl. 8 på kvällen till kl. 6 på morgo-
nen varannan timme.

—
Vaktepåg. Jag tjänade som v. på nr.12 i Stävie. Lönen jag hade
var inte stor: träskor så många jag slet ut, och så fick jag
husbondens gamla kläder, som skraddaren sydde om och vände.
Det var mest svin och gäss jag vaktade, men om efterhösten
även får. Det var en man, som hette Lars skraddare, som bodde
på Ljungen. Han gick omkring och sydde på gårdarna.

—
I Lackalänga bodde en gammal skraddare, som hette Nils Kerstins-
son. Han sydde ett par randiga byxor till mig 1895, och de

har jag ännu.

Emigration. På ålderdomshemmet var en man, som varit i Amerika, Han hette Olsson. När han varit där i 20 år, så blev frun sjuk, och de måste återvända hem.

Strejk. Det var år 1898. Då fick vi hit många strejkbrytare. För att upprätthålla ordningen hade man 17 st. husarer från Malmö samt 4 poliser. Ledare för dem var kronofogden i Lund, Theorin. Vi skämtade lite med honom och löste perrongbiljett åt en flicka, som fick i uppdrag att springa bakefter honom, när han gick där och väntade på tåget.

Vi blev inkallade till förhör hos Schmitz då. "Varför har du tagit detta steg," frågade gubben mig. Då svarade jag honom: "Varför ska jag bara ha 12kr. i veckan, när Lindahl har 33?" Gubben sa då: "Vilka är det mer, som har det?" Och sedan sa han: "Ja, det är ju ett stort ansvar med det arbetet." Då sa jag: "Tycker inte direktören, att vi har ansvar lite till mans för, vad vi gör." Då blev gubben så arg, att han flög upp ur stolen, så att denna föll baklänges, och han darrade och körde ut mig.

Vi var 78 st. , som gick i konflikten. Det var bara 2 st, som stannade kvar, och det var därför att Schmitz hade gått i borgen för dem vid husbygge.

ACC. N:R M. 12598:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
4.

Tidningar. Det var inte så mycket med läskunnigheten. De första åren jag minns, så var det mycket sällsynt med tidningar, men så småningom slog man sig flera hushåll samman om en tidning. Det var Folkets tidning från Lund. En episod: En gammal man, som hette Lind, gick och högg ved (bränne) till en bagare, som hette Sven Jönsson. Medan han satt och väntade på kvällsvarden, skulle han ju se i tidningen. Så frågade Sven Jönsson, vad det stod i tidningen idag. "Ja, ja," sa han, "det är bara krig och elände," och så pekade han på den svarta skriften Folkets tidning, och så sa han: "Du ser ju där marcherar ett helt led soldater."

Andra tidningar man hade på 80-90-talen var Granskaren, Fäderneslandet samt Skåningen Eslövs tidning.

—
Skolbygge. När de byggde Stävie mellanskola, så rullade de sten på isen över ån.

—
En av de, som var med i Svea, hetar Herman Nilsson. Han bor uppe vid ångköket.

—
Majsjungning. Vi gick runt på gårdarna och sjöng majvisan. Så om om pingst eller några dagar, innan vi gick till de olika gårdarna, och fick vad vi hade tigt. Man var två om varje korg. En korg var särskilt vackert målad, och det var Rönn-

ACC. N:R M. 12598:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

bergs (målare i Lackalänga). Det gillet, som jag var med om, var hos Per Olsson, nr.7, Stävie.

Tivoli. Det var i Furuskogen, och det var en trävilla, som flyttades flera gånger. Det upphörde för alltid 1898, då den stora konflikten rådde.

Slädpartier anordnade man ibland förr, men det var vanligare med skogspartier. Det var alltid vid midsommar. Då lövades vagnarna, och man höll ett stort gille.

Trued Trallare (Olsson). Han var från nr. 10 i Stävie. Allt, vad han sade skulle ju gå på rim. En gång, det var sedan han blivit förfallen, så kom han bort på en gård, där det var fest, men man ville inte precis bjuda in honom, och i harmen däröver, sa han:

På den tiden jag stekte grisa
kunde Måns Jönsson spisa.

Han hade också en son, som hette Ola Truedsson, vilken också gick omkring och sjöng. Han gick på socknen, som man sa. En gång kom han på en gård, nr.4 i Stävie, och där sa husbonden till honom: Rör nu friskt i fyren, så blir fläsket bra rökt. Ola rörde för bra, och gården brände ner. Trued T. hade många barn: Ola, Hanna, Elna, Pernilla.

ACC. N:R M. 12598:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång blev han instämd till tinget som vittne. Det var en man som hade krog i Lackalänga, där man i smyg hade sålt brännvin. Domaren svrade Trued, om det var sant. Då svarade han:

Dê'var rött och sött,
de'smagte bra.

Vi tog flere glas i ra,
men ingen såg jag, som pänga ville ha.

-
Andra original. Jöns Lustig (Månsson), som bodde i den östra ändan av Ljungen. Hans valspråk var: "Djävulen i det".

En annan var Stora Bengta, Bengta Mats, som ofta gick till stan och sålde höns.

Kakke, borrsättaren Anders Larsson, hade fått sitt namn därför, att han gett en annan person detta namn. På förmiddagen, när han dog om eftermiddagen, så hade han druckit en halv öl, men då sa doktorn, att om han hade fått en halv sup istället, så hade han nog kryat på sig.

-
Husförhör. Det var jag med om en gång ute på en gård. Det åtföljdes alltid av ett gille.

-
De böcker vi hade hemma, då jag var pojke, var Bibeln, Luthers katekes, en historiebok, en geografibok.

ACC. N:R M. 12598:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Myntvärde. 4 skilling = 8 öre, 20 styver = 10 öre, 12 skilling
= 25 öre, 1 plåt = 16 skill., 1 speschert = 4 riksdaler.

7.